

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๙๗
วันพุธ ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๕. นางกীরณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๘. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๙. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๐. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๑. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๒. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๓. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๔. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๕. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายนครชิต สิงหเสนี	(ลาการประชุม)
๒. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๓. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	(ลาการประชุม)
๕. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ำริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์

๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์

๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร

๓. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

ผู้อำนวยการกองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๙๖ วันอังคาร ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ : คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

คณะกรรมการพิจารณาพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นควรให้คงคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไว้ แต่อาจลดจำนวนลงให้เหลือสามถึงเจ็ดคน โดยให้ทำงานเต็มเวลา ปรับปรุงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไม่ให้ข้าราชการมาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและให้มีกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ประเด็นที่ ๒ : ผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้งควรมีจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยคน โดยให้ดำรงตำแหน่งอยู่ที่ส่วนกลาง เมื่อมีการเลือกตั้งจึงจะมอบหมายให้ไปตรวจการเลือกตั้งในพื้นที่

ประเด็นที่ ๓ : บทเฉพาะกาล

ควรให้กรรมการการเลือกตั้งยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงาน และให้มีการสรรหากรรมการการเลือกตั้งใหม่แทนกรรมการการเลือกตั้งที่หมดวาระการดำรงตำแหน่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการสรรหากรรมการการเลือกตั้งต้องเป็นไปตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ และในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญด้วย

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๒๕ เป็นต้นไป ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือ พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งหรือสองคนเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็ได้

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือ พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม ต่อหน้าพร้อมกัน และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งหรือสองคนเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็ได้” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ความว่า “ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือ” ในวรรคหนึ่ง ควรแก้ไขเป็นดังนี้ “ให้ผู้พิพากษา

ในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป” เพื่อให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยมีใจความย่อเท่านั้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ในวรรคหนึ่งกำหนดให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม ซึ่งหมายความว่าผู้พิพากษามีคำวินิจฉัยชี้ขาดส่วนตัวแล้ว เหตุใดความในวรรคหนึ่งจึงแก้ไขเพิ่มเติมให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ โดยให้ถือปฏิบัติตามเสียงข้างมาก

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือปฏิบัติตามเสียงข้างมากนั้น เนื่องจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการพิจารณาแบบศาลยุติธรรมซึ่งผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาสามารถเปลี่ยนคำวินิจฉัยชี้ขาดได้ โดยผู้พิพากษาต้องบันทึกหมายเหตุว่าเปลี่ยนคำวินิจฉัยเพราะเหตุใด ซึ่งจะมีความแตกต่างจากศาลรัฐธรรมนูญที่เมื่อแถลงด้วยวาจาแล้วไม่สามารถเปลี่ยนคำวินิจฉัยได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กล่าวว่า กรณีที่ผู้พิพากษามีความเห็นต่างกันเป็นสองฝ่ายและมีจำนวนเสียงเท่ากัน จะลงโทษจำเลยอย่างไร หรือให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๔ ที่กำหนดว่า “ถ้าในปัญหาใดมีความเห็นแย้งกันเป็นสองฝ่ายหรือเกินกว่าสองฝ่ายขึ้นไป จะหาเสียงข้างมากมิได้ ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากยอมเห็นด้วยผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า”

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์คณะผู้พิพากษามีจำนวนเจ็ดคน ดังนั้น โอกาสที่ผู้พิพากษามีความเห็นต่างกันเป็นสองฝ่ายและมีจำนวนเสียงเท่ากันจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้ ส่วนการลงโทษหากมีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นก็ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมที่ **สนทวารสงฆ์** และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือปฏิบัติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษตามมตินั้นก็ได้

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา **สนทวารสงฆ์เห็นในทวารวิสัยขัตติยของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยต่อวิธีทวารที่ประชาชนศสฎีทวารทวาร**”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมที่ **สนทวารสงฆ์** และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือปฏิบัติตาม

เสียงข้างมาก ในการนี้ องค์กรของผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์กรของผู้พิพากษา เป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษาดามมตินั้นก็ได้

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา สวททสวทเห็นในทววิสนัยคดีของผู้พิพทษวในองค์ตษและผู้พิพทษทตททให้ เปิดเขตทววิชีทวที่ประชาชนตสฎีกททททต”

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๖ ไม่ใช่เรื่องความเห็นในการวินิจฉัยคดีแต่เป็นคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖ สวททสวทเห็นในคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาลอย่างน้อย ต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖ สวททสวทเห็นในคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาลอย่างน้อย ต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี”

มาตรา ๒๗

“มาตรา ๒๗ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยเนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะผู้ไต่สวนอิสระหรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขังผู้นั้นได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ให้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลยนั้นได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตว่าหากมีการปล่อยตัวชั่วคราวจะต้องมีการประกันตัวหรือไม่นั้น ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้” ดังนั้น ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน ส่วนกรณีที่จำเลยหลบหนีไม่มาพบพนักงานอัยการ ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาล ถ้าจำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนด ให้ศาลดำเนินคดีไปลับหลังจำเลยได้โดยไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายนั้น ได้นำหลักการดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๓๐/๑ แล้ว

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กล่าวว่า เรื่องการประกันตัวหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ส่วนเรื่องต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลเป็นประกันหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง และสอบถามว่าในกรณีปล่อยตัวชั่วคราวตามร่างมาตรา ๒๗ ต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลเป็นประกันหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการปล่อยตัวชั่วคราวว่าต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลเป็นประกันหรือไม่นั้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา

“หมวด ๒

การดำเนินคดีอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้แก่

(๑) อัยการสูงสุด

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การใช้ความว่า “อัยการสูงสุด” จะทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติไม่มีปัญหาเนื่องจากอัยการสูงสุดสามารถมอบหมายให้พนักงานอัยการดำเนินการในชั้นศาลแทนได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กล่าวว่า ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. มีผู้แสดงความเห็นที่ร่างมาตรา ๒๘ ที่กำหนดให้อัยการสูงสุด เป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจมีจุดมุ่งหมายว่าคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองควรให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการเท่านั้น จึงไม่ควรมอบหมายให้พนักงานอัยการทำหน้าที่แทน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติการยื่นคำฟ้องจะเป็นหน้าที่และอำนาจของอัยการสูงสุด ส่วนการดำเนินคดีนั้นอัยการสูงสุดจะมอบหมายให้พนักงานอัยการดำเนินการแทนได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๙

“มาตรา ๒๙ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำความผิดอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นไว้ด้วย

ในกรณีที่พบว่าศาลอื่นรับฟ้องคดีในข้อหาความผิดอาญาบทอื่นจากการกระทำความผิดกรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งไปยังศาลอื่นที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้โอนคดีดังกล่าวมายังศาลต่อไป หรือศาลอื่นจะขอโอนคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในวรรคสองได้ยกอ้างตามข้อสังเกตของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่าหากศาลอื่นรับฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยที่ไม่อยู่ในอำนาจแล้ว จะดำเนินการอย่างไร บทบัญญัติในวรรคสองจึงกำหนดให้ศาลอื่นโอนคดีในข้อหาความผิดอาญาบทอื่นจากการกระทำความผิดกรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มาให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณา และให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป

ประธานกรรมการสอบถามว่า การให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไปนั้น จะเป็นอุปสรรคในการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เนื่องจากกระบวนการพิจารณาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นระบบไต่สวน ซึ่งแตกต่างจากระบบกล่าวหาในศาลยุติธรรม

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า การให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไปนั้น หมายความว่าสำนวนคดีเดิมยังคงอยู่โดยองค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถไต่สวนเพิ่มเติมได้ จึงไม่เป็นอุปสรรคในการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สอบถามว่า ความว่า “เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม” ในวรรคสองเป็นบทขยายความว่า “และให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป” ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม” เป็นบทขยายความว่า “และให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษาไม่เสียไป” เท่านั้น ไม่รวมถึงเรื่องการโอนคดี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นกรกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐/๑ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

สอบถามว่า การบัญญัติร่างมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง โดยกำหนดให้ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นวิธีการบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่บัญญัติร่างมาตรา ๓๐ วรรคแรก โดยอ้างอิงการทำคำฟ้องตาม มาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของ อัยการสูงสุด ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการบังคับใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อฟ้องคดีอาญา อยู่แล้ว

นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง นำหลักการมาจากมาตรา ๑๕ ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ได้บัญญัติความตาม ร่างมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แต่ได้กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าคำฟ้องคดีอาญาต้องทำเป็น หนังสือและมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติ หน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่า กระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาได้สวน ข้อเท็จจริงต่อไปได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐/๑ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการ ได้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาล เพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง”

มาตรา ๓๐/๑

“มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีโดยยังมีได้ตัวผู้กล่าวหาตามมาตรา ๑๑/๑ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการ พิจารณาต่อหน้าศาล แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนในศาลได้ โดยให้ศาล จดรายงานไว้ และให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป โดยให้ถือว่าทนายความนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนจำเลย

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่งและไม่ได้ตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีแทน ตามวรรคสอง ให้ศาลจดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ทั้งนี้ ไม่เป็น การตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในภายหลัง

ก่อนศาลมีคำพิพากษา หากจำเลยตามวรรคสองได้มาปรากฏตัวต่อหน้าศาลเพื่อต่อสู้คดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้มีการพิจารณาคดีใหม่ตามคำร้องขอของจำเลยนั้นได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การพิจารณาคดีในระบบไต่สวน คู่กรณีมีสิทธิสอบถามพยานหรือไม่ และเหตุใดความในวรรคสองจึงกำหนดความว่า “โดยให้ถือว่าทนายความนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนจำเลย”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในการพิจารณาคดีในระบบไต่สวนนั้น คู่กรณีมีสิทธิสอบถามพยานได้แต่จะต้องขออนุญาตต่อศาลเพื่อให้ศาลเป็นผู้ซักถามพยานแทนตนเอง

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในวรรคสอง ความว่า “โดยให้ถือว่าทนายความนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนจำเลย” นั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าการดำเนินการของทนายความมีผลผูกพันจำเลย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีโดยยังมีได้ตัวผู้กล่าวหาตามมาตรา ๑๑/๑ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาต่อหน้าศาล แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนในศาลได้ โดยให้ศาลจดยางานไว้ และให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป โดยให้ถือว่าทนายความนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนจำเลย

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่งและไม่ได้ตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีแทนตามวรรคสอง ให้ศาลจดยางานไว้ และให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในภายหลังก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา

ก่อนศาลมีคำพิพากษา หากจำเลยตามวรรคสองได้มาปรากฏตัวต่อหน้าศาลเพื่อต่อสู้คดี และคดีนั้นจำเลยไม่มีทนายความดำเนินการแทน จำเลยจะขอให้ศาลซักถามพยานคนใดคนหนึ่งเพิ่มเติมหรือส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ขีตทพพิชวรทคดีใหม่ตมดำวข้องของขีวเสยนั้นได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๓๐/๑ วรรคหนึ่งมีความสำคัญ จึงควรกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อให้จำเลยทราบหมายเรียกตามวรรคหนึ่งด้วย

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สอบถามว่า ควรกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องมาศาลหลังจากที่จำเลยได้รับหมายเรียกตามวรรคหนึ่งด้วยหรือไม่ ส่วนความในวรรคหนึ่งเสนอใช้คำว่า “จำเลย” แทนคำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๑/๑

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๑/๑ กำหนดให้อัยการสูงสุดมีหน้าที่แจ้งให้จำเลยมาศาลในวันฟ้องคดี และร่างมาตรา ๓๐/๑ วรรคหนึ่งยังได้กำหนดให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้จำเลยมาศาลตามเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งโดยปกติศาลจะออกหมายเรียกจำเลยล่วงหน้าเป็นเวลาหลายเดือนก่อนวันนัดพิจารณา ทั้งนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๑/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑/๑ ในการยื่นฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ ต่อศาล ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้ชี้แจงผู้ถูกกล่าวหาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ชี้แจงผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาล และอัยการสูงสุดมีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้แจ้งให้ชี้แจงผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏชี้แจงผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงชี้แจงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ชี้แจงผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่ศาลออกหมายเรียกจำเลยล่วงหน้าเป็นเวลาหลายเดือนก่อนวันนัดพิจารณานั้น เพื่อให้จำเลยเดินทางมาศาลตามกำหนดวันนัดพิจารณาซึ่งจะทำให้ศาลสามารถสืบพยานหลักฐานต่างๆ ในวันเดียวกันได้

- ในบางคดีที่มีการยึดทรัพย์สินของจำเลย ศาลจะใช้วิธีการประกาศทางหนังสือพิมพ์เพื่อให้จำเลยทราบหมายเรียกด้วยเช่นกัน

- ควรคงความว่า “โดยให้ถือว่านายความนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนจำเลย” ไว้ในร่างมาตรา ๓๐/๑ วรรคสอง และแก้ไขความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ “...ต่อสู้อคดี และคดีนั้นจำเลยไม่มีนายความดำเนินการแทนมาก่อนแล้ว จำเลยจะขอให้ศาลซักถามพยานคนใดคนหนึ่งเพิ่มเติมหรือส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้...” ทั้งนี้ เห็นว่าควรคำนึงถึงกรณีที่จำเลยอาจกลับมาต่อสู้อคดีโดยการอุทธรณ์คำพิพากษาดัง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเสนอให้ใช้วิธีการประกาศทางหนังสือพิมพ์นั้น ควรคำนึงถึงผู้ที่ไม่อ่านหนังสือพิมพ์ด้วย ส่วนความว่า “โดยให้ถือว่านายความนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนจำเลย” อาจทำให้ความในวรรคสองมีเนื้อหาขัดแย้งกันเอง เนื่องจากได้กำหนดความว่า “แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งนายความมาดำเนินการแทนตนในศาลได้” ซึ่งจำเลยอาจจะตั้งนายความต่อสู้อคดีแทนตนเองหรือไม่ก็ได้ ส่วนกรณีที่จำเลยกลับมาต่อสู้อคดีนั้น จำเลยจะมีสิทธิในการอุทธรณ์คำพิพากษาแต่ไม่มีสิทธิในการร้องขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นมาพิจารณาใหม่ได้

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เสนอแก้ไขความในวรรคสามที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “และให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบไต่สวนพยานลับหลังจำเลยได้” และแก้ไขความในวรรคสี่ที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “เพื่อต่อสู้อคดี และคดีนั้นจำเลยไม่มีนายความดำเนินการแทน จำเลยจะขอให้ศาลไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ศาลชี้แจงคำสั่งให้ชี้แจงทรัพย์สินทรัพย์สินใหม่ตามตัวขอของชี้แจงนั้นได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม” เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๓๙ และร่างมาตรา ๔๒

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สอบถามว่า ร่างมาตรา ๓๐/๑ จะนำไปใช้กรณีที่มีจำเลยหลบหนีคดีไปในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลด้วยหรือไม่

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๒ (๓) ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานลับหลัง จำเลยที่หลบหนีในระหว่างการพิจารณาคดีแล้ว

- มีกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนด ในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้าศาลจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนในศาลได้ โดยให้ศาลจดยางานไว้ และให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป โดยให้ถือว่าทนายความนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนจำเลย”

นางชิ้นสุมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๑๗๒ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ใช้ความว่า “การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีโดยยังมีได้ตัวผู้กล่าวหาตามมาตรา ๑๑/๑ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้าศาลจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนในศาลได้ โดยให้ศาลจดยางานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาต่อไปได้โดยให้สืบพยานลับหลังเป็น ผู้สืบพยานลับหลังไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตาม เวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่งและสองไม่ได้ตั้งทนายคนใดคนหนึ่งเพื่อต่อสู้คดีแทนตนหรือผู้สืบพยานลับหลัง ให้ศาลสืบพยานลับหลังและสืบพยานลับหลังสืบเสาะได้ ทั้งนี้ ไม่ใช่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในภายหลังซึ่งเวลาใดก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ทำไปแล้วต้องเสียไป

ก่อนศาลมีคำพิพากษา หากจำเลย ตนหรือผู้สืบพยานลับหลัง ได้มาศาลเพื่อต่อสู้คดี และคดีนั้นจำเลยไม่มีทนายความดำเนินการแทนมาก่อนแล้ว จำเลยจะขอให้ศาลซักถามพยานคนใดคนหนึ่งเพิ่มเติมหรือส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมหรือขอให้ศาลสืบพยานลับหลังให้สืบพยานลับหลังสืบเสาะสืบเสาะได้ ออกหมายเรียกเอกสารหลักฐานได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ศาลสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่จำเลยไม่มาศาลนั้นถือว่าจำเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างชัดเจน ซึ่งการกำหนดให้จำเลยที่หลบหนีคดีสามารถกลับเข้ามาต่อสู้คดีได้อาจไม่เหมาะสม และเคยมีบางกรณีที่จำเลยหรือผู้ต้องหาใช้วิธีการขอเลื่อนการเข้าพบกับพนักงานอัยการเพื่อให้เกิดความของตนเองหมดอายุความส่งผลให้ผู้ได้รับความเสียหายไม่ได้รับความยุติธรรมและไม่ได้รับการเยียวยาจากจำเลย

- ในบางประเทศศาลจะมีอำนาจในการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้ต้องเป็นกรณีที่จำเลยเคยมาศาลตามกำหนดนัดพิจารณาอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนที่จะหลบหนีไป และหากศาลมีคำพิพากษาลงโทษแล้ว จำเลยสามารถกลับมาต่อสู้คดีโดยการขอให้ศาลพิจารณาคดีนั้นใหม่ได้ แต่จะต้องไม่ทำให้กระบวนการพิจารณาที่ดำเนินการไปแล้วเสียไป อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของร่างมาตรานี้ อาจมีองค์กรต่างประเทศนำไปเป็นประเด็นเพื่อโจมตีประเทศไทยได้

- เนื้อหาเดิมของร่างมาตรา ๓๐/๑ มีความเหมาะสม เนื่องจากได้กำหนดกระบวนการพิจารณาคดีแบ่งออกเป็นสี่ขั้นตอนอย่างชัดเจนตั้งแต่ในขั้นตอนที่หนึ่ง เมื่อจำเลยไม่มาศาลตามวรรคหนึ่ง ขั้นตอนที่สอง

จำเลยตั้งทนายความต่อสู้คดีแทนตนเอง ขึ้นตอนที่สาม จำเลยกลับเข้ามาต่อสู้คดีโดยเข้าพบศาลก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา และขึ้นตอนที่สี่ เมื่อศาลมีคำพิพากษาและจำเลยกลับเข้ามาต่อสู้คดีโดยใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษา ซึ่งความในร่างมาตรา ๓๐/๑ ที่แก้ไขใหม่อาจไม่ครอบคลุมทั้งสี่ขั้นตอน ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงกรณีที่จำเลยเดินทางไปต่างประเทศแต่ไม่สามารถเดินทางกลับเข้ามาต่อสู้คดีในประเทศไทยด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๐/๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น มีเนื้อหาส่วนหนึ่งเป็นไปตามหลักการทั่วไปในเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อให้จำเลยมีสิทธิในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ แต่เนื้อหาอีกส่วนหนึ่งอาจไม่เป็นไปตามหลักการทั่วไปเพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย ส่วนกรณีที่จำเลยไม่อาจเดินทางกลับประเทศไทยได้นั้น ได้กำหนดให้จำเลยสามารถตั้งทนายความต่อสู้คดีแทนตนเองแล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้จำเลยที่หลบหนีไปต่างประเทศสามารถตั้งทนายความต่อสู้คดีแทนตนเองได้อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากผู้ที่หลบหนีคดีส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะร่ำรวย อาจว่าจ้างทนายความที่มีความสามารถให้ต่อสู้คดีแทนตนเองจนทำให้ผู้ได้รับความเสียหายไม่ได้รับการเยียวยา จึงควรกำหนดให้มีกระบวนการยุติธรรมที่จะทำให้ผู้ได้รับความเสียหายได้รับความยุติธรรมและได้รับการเยียวยาจากจำเลยด้วย

- ควรคำนึงถึงหลักนิติธรรมในการพิจารณาคดีของศาล และควรนำหลักนิติธรรมมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อจะได้อธิบายต่อต่างประเทศได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กล่าวว่า ควรแยกพิจารณาเรื่องการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารในการติดตามตัวจำเลยให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกับเรื่องบทบาทของกระบวนการยุติธรรมในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เนื่องจากหากฝ่ายบริหารไม่สามารถนำตัวจำเลยเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีได้ก็ไม่ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของศาลในการติดตามตัวจำเลย และไม่ควรถูกกำหนดให้ศาลเข้ามาแก้ไขในกรณีที่ฝ่ายบริหารไม่สามารถติดตามตัวผู้หลบหนีมาดำเนินคดีได้ ส่วนความในร่างมาตรา ๓๐/๑ อาจมีองค์กรต่างประเทศนำประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนหรือประเด็นมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมของไทย มาโจมตีประเทศไทยได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการสากลในบางเรื่องไม่ควรนำมาเป็นมาตรฐานเพื่อใช้กับประเทศไทย ที่ผ่านมามีประเทศไทยประสบปัญหาถูกองค์กรระหว่างประเทศบางองค์กรกีดกันทางการค้าโดยไม่คำนึงว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนอย่างไร ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอาจไม่ได้ยึดหลักการทั่วไปของต่างประเทศทั้งหมด เนื่องจากต้องการให้รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย อย่างไรก็ตาม อาจกำหนดให้จำเลยที่หลบหนีคดีสามารถร้องขอให้ศาลรื้อฟื้นคดีเพื่อให้มีการพิจารณาคดีใหม่ได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักสากลและสามารถนำไปอธิบายต่อต่างประเทศได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากเป็นกรณีที่จำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่สำคัญในคดีและศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จำเลยก็ควรมีสิทธิร้องขอให้ศาลรื้อฟื้นคดีเพื่อให้มีการพิจารณาคดีใหม่ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่จำเลยกลับเข้ามาต่อสู้คดีโดยไม่มีพยานหลักฐานใหม่ ก็ควรมีสิทธิร้องขอให้ศาลรื้อฟื้นคดีเพื่อให้มีการพิจารณาคดีใหม่ได้เช่นกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า พยานหลักฐานเดิมไม่สามารถนำมายื่นต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่หากเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่นอกเหนือจากที่ศาลได้พิจารณาสืบพยานไปแล้ว อาจถือเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่สามารถยื่นต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๗๘ วรรคสามของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้”

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มร่างมาตรา ๓๐/๒ ดังนี้

“มาตรา ๓๐/๒ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาโดยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๓๐/๑ ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา”

นางชิ้นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดว่า คำร้องที่ยื่นเพื่อให้มีการรื้อฟื้นคดีอาญาให้ยื่นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริงขึ้นใหม่หรือภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาในคดีเดิมถึงที่สุด แต่เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ ศาลอาจรับคำร้องที่ยื่นพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นไว้พิจารณาก็ได้

นายอภิชาติ สุชัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า พยานหลักฐานใหม่ที่จะมีผลให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต้องเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญแก่คดีด้วย ศาลจะใช้ดุลพินิจพิจารณาว่า พยานหลักฐานใหม่นั้นเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญแก่คดีหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๐/๒ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ใช้คำว่า “พยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ” แทนคำว่า “พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญต่อคดี”

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่จะให้จำเลยที่ไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนด และศาลได้มีคำพิพากษาไปแล้ว มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ควรจำกัดเฉพาะกรณีที่จำเลยไม่มาศาล แต่ได้แต่งตั้งให้ทนายความมาศาลแทนจำเลยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ว่าจำเลยจะแต่งตั้งทนายความให้มาศาลแทนหรือไม่ ให้จำเลยมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ เนื่องจากเมื่อไม่มีตัวจำเลยมาศาล ศาลย่อมทำการพิจารณาพิพากษาคดีไปโดยลับหลังจำเลย จึงควรให้โอกาสจำเลยในการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๓๐/๒ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ใช้เฉพาะกรณีจำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดทุกกรณีใช่หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๐/๒ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้

“ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาโดยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๓๐/๑ วรรคสอง ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร” และสอบถามว่าการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่สามารถดำเนินการได้ถึงชั้นตอนใด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากบัญญัติความในร่างมาตรา ๓๐/๒ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ตามกรณีข้างต้น อาจต้องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองบัญญัติข้อกำหนดของศาลเพิ่มเติม เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในการมีคำสั่งให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่

นางขึ้นสูมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดว่า เมื่อศาลรับคำร้องเพื่อให้มีการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่แล้ว ให้ศาลแจ้งวันนัดสืบพยานผู้ร้องไปให้พนักงานอัยการและโจทก์ในคดีเดิมทราบ และให้ดำเนินการสืบพยานของผู้ร้องให้แล้วเสร็จต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่จำเลยตาย ให้ผู้สืบสันดานมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่แทนจำเลยที่ตายได้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๐/๒ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๒ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาโดยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๓๐/๑ วรรคสอง ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา การรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ตามมาตรานี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่”

- มีกรรมการสอบถามว่า ศาลที่มีอำนาจรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่หมายถึงองค์คณะของผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาในคดีเดิมใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลที่มีอำนาจรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ คือ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาประจำในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีอำนาจส่งคำร้องที่ยื่นต่อศาลว่าควรรับไว้พิจารณาหรือไม่

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กล่าวว่า หากนำหลักการตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาใช้บังคับกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อาจต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติเรื่องวิธีการยื่นคำร้อง องค์คณะผู้พิพากษา และแนวทางการพิจารณาคำร้องเพื่อมีคำสั่งให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่จะสามารถนำมาใช้กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ สามารถนำมาใช้บังคับกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ไม่ได้กำหนดว่าให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ต่อศาลใดโดยเฉพาะ

นางขึ้นสูมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดว่า คำร้องให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ได้พิพากษาคดีนั้นหรือศาลอื่นที่ได้มีเขตอำนาจแทนศาลนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้ยื่นคำร้องต่อศาลอื่นที่ได้มีเขตอำนาจแทนศาลนั้น ตามมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ หมายถึงการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๐/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีโดยยังมีตัวผู้กล่าวหาตามมาตรา ๑๑/๑ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาต่อหน้าศาลจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนในศาลได้ โดยให้ศาลจดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยให้ที่อัยการทนายทนายนั้นเป็นผู้ดำเนินการแทนไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่งสองและไม่ได้ตั้งทนายทนายเพื่อต่อสู้คดีแทนทนายวรรคสอง ให้ศาลสละทนายทนายไว้ และให้ศาลมีอำนาจพิพากษาและสืบพยานหลักฐานสืบเสาะหาข้อเท็จจริงได้ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในภายหลังช่วงเวลาใดก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ทำไปแล้วต้องเสียไป

ก่อนศาลมีคำพิพากษา หากจำเลยทนายวรรคสองได้มาปรากฏตัวต่อหน้าศาลเพื่อต่อสู้คดี และคดีนั้นจำเลยไม่มีทนายความดำเนินการแทนมาก่อนแล้ว จำเลยจะขอให้ศาลซักถามพยานคนใดคนหนึ่งเพิ่มเติมหรือส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมหรือขอให้ศาลมีอำนาจสืบหาข้อเท็จจริงคดีใหม่ด้วยตัวอัยการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงนั้นได้ออกหมายเรียกเอกสารหลักฐานได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ศาลสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

๒. เพิ่มร่างมาตรา ๓๐/๒ ดังนี้

“มาตรา ๓๐/๒ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษา โดยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๓๐/๑ วรรคสอง ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

การรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ตามมาตรา นี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่”

๓. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑/๑ ในการยื่นฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ ต่อศาล ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้อัยการผู้ถูกกล่าวหาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่อัยการผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาล และอัยการสูงสุดมีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้แจ้งให้อัยการผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏอัยการผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ ในคดีอาญาการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของจำเลย

ประธานกรรมการกล่าวว่ บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๒ บัญญัติในลักษณะเป็นหน้าที่ของจำเลยที่ต้องมาศาลเพื่อให้มีการพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลย

นายเชษฐ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่ การที่ศาลต้องพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลย หมายถึงสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเผชิญหน้าต่อพยานหลักฐานทั้งของโจทก์และตัวจำเลยเอง ซึ่งจำเลยสามารถสละสิทธิดังกล่าวโดยการตั้งทนายความดำเนินคดีแทนได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมาการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. กล่าวว่ เป็นหน้าที่ของจำเลยที่ต้องมาศาลเพื่อให้มีการพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลย เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาไม่ได้สิ้นสุดเพียงการลงโทษผู้กระทำความผิดเท่านั้น แต่ย้งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงให้ปรากฏเพื่อให้จำเลยได้ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่ หากกำหนดว่เป็นหน้าที่ของจำเลยที่ต้องมาศาลเพื่อให้มีการพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลย อาจเป็นการขัดกับหลักสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด เช่น มีการฟ้องคดีว่าบุคคลกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทต่อศาลหลายศาล ทำให้จำเลยมีหน้าที่ต้องไปศาลทุกศาลที่มีการฟ้องคดีเพื่อรับฟังการพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลย เป็นต้น

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมาการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ชี้แจงว่ การฟ้องคดีต่อศาลหลายศาลโดยมีมูลเหตุแห่งคดีเป็นเรื่องเดียวกันถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตและอาจเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำได้

ประธานกรรมการกล่าวว่ การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเป็นเรื่องความสงบเรียบร้อยของสังคม และสังคมต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิด ดังนั้น ทั้งโจทก์และจำเลยควรมีหน้าที่ไปศาลเพื่อให้มีการพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลย แต่ปัจจุบันเฉพาะตัวจำเลยเท่านั้นที่ต้องมาศาล ขณะที่โจทก์สามารถแต่งตั้งทนายความมาศาลแทนได้ทั้งที่คดีอาญาบางคดีไม่ใช่คดีที่เป็นการผิดร้ายแรงหรือกระทบต่อสังคมโดยรวม

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมาการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ชี้แจงว่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ ได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ในขณะที่เดียวกันปัญหาของการพิจารณาคดีอาญาของประเทศไทย คือ เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายฟ้องคดีเองได้ แต่ในต่างประเทศให้พนักงานอัยการแต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจฟ้องคดีอาญา ซึ่งการที่ระบบกฎหมายของไทยกำหนดให้สามารถดำเนินคดีกับบุคคลใดได้ โดยไม่มีพยานหลักฐานที่เพียงพอว่ามีการกระทำความผิดจริงหรือไม่ เป็นอันตรายต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น อัยการสูงสุดและคณะกรรมาการ ป.ป.ช. ที่เป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องมีการกลั่นกรองและตรวจสอบพยานหลักฐานอย่างรอบคอบก่อนทำการฟ้องคดีเช่นเดียวกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ แต่อัตราโทษตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีโทษจำคุกเกินสิบปี ดังนั้น ตามร่างมาตรา ๓๒ หากเป็นกรณีที่จำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน ก็ควรให้ศาลอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้

นายอัษฎ์ จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๐/๑ กำหนดว่าในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาต่อหน้าจำเลย ซึ่งหมายความว่ากรณีที่จำเลยจะมาศาลเพื่อให้มีการพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลยหรือไม่เป็นสิทธิของจำเลย แต่บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๒ มีลักษณะเป็นหน้าที่ของจำเลยที่ต้องมาศาลเพื่อให้มีการพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าจำเลย

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ชี้แจงว่า กฎหมายของประเทศฝรั่งเศส กรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนด และได้มีการแจ้งสิทธิในการตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีแทนไว้โดยชอบแล้ว ไม่ได้ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาต่อหน้าจำเลย แต่ให้ถือว่ามิตัวบุคคลนั้นอยู่ในศาลแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๓๒

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ นายนาถะ ดวงวิชัย ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเรื่องการเข้าร่วมพระราชพิธีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่า ได้รับแจ้งจากสำนักพระราชวังว่าควรเข้าไปยังพระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิตล่วงหน้าก่อนหมายกำหนดการเริ่มพิธีเป็นเวลาสองชั่วโมง โดยยานพาหนะคันสุดท้ายที่จะให้เข้าไปในบริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคมได้ต้องไม่เกินเวลา ๑๔.๑๕ นาฬิกา ซึ่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะเดินทางออกจากรัฐสภาในเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ขณะที่สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศจะเดินทางออกจากรัฐสภาในเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ทั้งนี้ สำนักพระราชวังได้แจ้งว่าห้ามทำการถ่ายภาพในบริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคมทุกกรณี โดยหากประสงค์จะได้ภาพถ่ายขอให้ทำหนังสือไปยังสำนักพระราชวัง นอกจากนี้ ก่อนเข้าไปภายในบริเวณพิธีจะมีการตรวจวัดไข้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรออกจากรัฐสภาในเวลาประมาณ ๑๓.๕๐ นาฬิกา โดยพร้อมกันบริเวณอาคารรัฐสภา ๓ ในเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๑๕ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายนฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์